

Zadnja šansa za kaos u školstvu Hoće li HZZ-ovo anketiranje poslodavaca o potrebama

Fakulteti obrazuju za burzu, poslodavci nezadovoljni

KSENJA PUŠKARIĆ
ksenja.puskaric@poslovni.hr

Problemi s kadrom poduzetnike i obrtnike prisilili su na tješnju suradnju s obrazovnim sustavom. Uz najavljeno snižavanje kvota, to je tek početak. Rezultata neće biti bez organizirana praćenja diplomanata

UPISNE SU KVOTE VIŠE PRATILE PREFERENCIJE VISOKIH UČILIŠTA NEGO POTREBE TRŽIŠTA RADA, DOBRO JE DA SE SNIŽAVAJU

Jasmina Havranek, Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) s Hrvatskom udrugom poslodavaca (HUP), Hrvatskom gospodarskom komorom (HGK) i Hrvatskom obrtničkom komorom (HOK) i ove godine anketira poslodavce kako bi se prikupile informacije o potrebama za radnom snagom, potencijalnim viškovima te teškoćama pri zapošljavanju. Cilj je prepoznati potrebe za različitim profilima radnika, a u HZZ-u se nadaju da će im rezultati pomoći u pripremi savjetovanja i usmjeravanju nezaposlenih osoba te davanju preporuka za obrazovnu politiku. No, iako se anketa provodi od 2008., rezultata dosad, barem u praksi, čini se, nije bilo, pa su se ove godine u promociju ankete uključili svi, a posebno HUP i HOK. To više jer je ovogodišnje anketiranje prošireno na sve poslodavce, i poduzetnike i obrtnike, koji imaju više od jednog zaposlenog, a prije su u njoj mogli sudjelovati samo oni s pet i više zaposlenika. Anketa će se provoditi do 1. ožujka 2013., a upitnik se može skinuti na stranicama HZZ-a.

Stihijski u strukovne škole
No, na naš upit hoće li najnovija, izmijenjena anketa nešto promijeniti, naši sugovornici sliježu ramenima. Teško se može nešto popraviti preko noći kad se problemi s ne-logičnim kvotama u srednjim strukovnim školama i na fakultetima gomilaju godinama.

Odluke o upisnim kvotama u srednje škole donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta na osnovi prijedloga lokalne samouprave,

odnosno osnivača škola, koji bi se trebali zasnivati na podacima Zavoda za zapošljavanje, odnosno na iskazanom interesu poslodavaca i obrtnika te konačno na kapacitetima škola. No, kako kažu u HOK-u, podružne obrtničke komore posljednjih godina nitko ništa ne pita i učenici se u srednje škole, posebice strukovne, uglavnom upisuju stihijski. Slično je i sa sveučilištima. Koliko će se studenata upisati na pojedine fakultete, odlučuje svako visoko učilište za sebe pozivajući se na autonomiju.

Posljednjih godina upisne su kvote zasigurno više odražavale pojedinačne preferencije samih visokih učilišta, a ne zahtjeve koje naše tržište rada realno ima za pojedinim profilima visokoobrazovanih osoba", ističe Jasmina Havranek, ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje, institucije koja godinama upozorava na "prebukiranost" pojedinih visokih učilišta. Sada, naglašava Havranek, možemo sa zadovoljstvom ustvrditi da se na sveučilištima promptno snižavaju kvote, što je najavio i rektor Sveučilišta u Zagrebu Aleksa Bjeliš.

čilišta u Zagrebu Aleksa Bjeliš.

"U većini zemalja EU praćenje zaposljivosti provodi se na nacionalnoj razini i na razini visokih učilišta, ti se podaci koriste kao pomoć u svrhu određivanja kvota. U Hrvatskoj zasad ne postoji takvo organizirano praćenje diplomanata, ali radimo na tome i u budućnosti ćemo provoditi ankete u razdobljima od jedne, tri i pet godina nakon završetka studija koje bi poslužile kao korisna informacija visokim učilištima za unapređenje studijskih programa čim da bolje odgovaraju potrebama tržišta rada", ističe Havranek. Od takva bi praćenja, ističe, koristili i studenti, koji bi dobili informacije o mogućnostima zapošljavanja nakon fakulteta, a poslodavci politiku usmjerenu na potrebe tržišta rada.

Turci za primjer

I u HGK ističu da prate gospodarstvenike i njihove potrebe, a oni, poručuju, kao glavni problem hrvatske obrazovne politike ističu nedostatak poduzetničkih kompetencija. "Poslodavcima nedostaju zaposlenici sa stručnim, poduzetničkim vještinama, koje podrazumijevaju timski rad, poznavanje osnova projektnog pristupa zadacima, procjenjivanje rizika i slično. Zabrinjava i činjenica da mnogi nedovoljno vješto komuniciraju na materinjem jeziku, što je vjerojatno cijena koju mladi plaćaju na račun modernih tehnologija, ali i nedovoljna čitanja knjiga, što bi obogati-

POSLODAVCIMA NEDOSTAJU ZAPOSLENICI SA STRUČNIM, PODUZETNIČKIM VJEŠTINAMA, A ZABRINJAVA I TO ŠTO MNOGI NEDOVOLJNO VJEŠTO KOMUNICIRAJU NA MATERINJEM JEZIKU

Vesna Štefica, Centar za razvoj ljudskih potencijala pri HGK

medicini smanjili kvote

Nedostaje 4300 liječnika

Dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Davor Miličić istaknuo je u srijedu da u Hrvatskoj već nedostaje 4300 liječnika. "Taj će broj još porasti ulaskom naše zemlje u Europsku uniju jer će mnogi mladi liječnici odlaziti u bogatije zemlje", kazao je Miličić dodavši kako je Medicina od Ministarstva znanosti i obrazovanja zbog tog problema i tražila povećanje kvota, nužno zbog manjka liječnika u Hrvatskoj, ali im ono nije odobreno.

za radnom snagom, u koje su prvi put uključeni i obrtnici, uroditi kvotama koje odgovaraju tržištu rada?

prof. povijesti
300

ekonomija
4157

lo njihov rječnik", ističe Vesna Štefica, pomoćnica direktorice Centra za razvoj ljudskih potencijala pri HGK. Ona tvrdi da problem s mladima koji izlaze iz redovitoga školovanja i ulaze na tržište rada nisu samo stručna područja već i spremnost na usvajanje novih znanja i vještina, ali i nedovoljno razvijene radne navike.

Vesna Štefica poziva se na istraživanje Eurobarometra iz 2010., u koje je bilo uključeno 200 poslodavaca iz Hrvatske. Na upit kakav bi profil radnika najčešće zapošljavali čak 80,5 posto poslodavaca odgovorilo je da treba magistre, 11 posto prvostupnike, a 3,5 posto doktore znanosti. U Turskoj, zemlji koja bilježi golem gospodarski uzlet, rezultati su pokazali znatno drukčije stanje. Čak 82,6 posto njihovih poslodavaca treba prvostupnike, 10 posto magistre, a samo jedan posto doktore znanosti. Na pitanje vezano uz suradnju u izradi studijskih programa i kurikuluma 57 posto hrvatskih poslodavaca reklo je da to nikada nije činilo, a samo ih je 8,5 posto navelo da redovito suraduje. U Turskoj pak 22,3 posto poslodavaca to redovito čini, a 44 posto ih to nikada nije radilo.

Na ključno pitanje smatraju li da je suradnja u izradi studijskih programa i kurikuluma u visokom obrazovanju jako važna 19 posto hrvatskih poslodavaca odgovorilo je potvrdno, dok 34 posto turskih to smatra izuzetno važnim. Čak 45 posto hrvatskih poslodavaca smatra da to uopće nije važno, dok je u Turskoj ta brojka 14,9 posto, ističe V. Štefica iz HGK.

"U tim je odgovorima jasno vidljiv problem koji imamo u Hrvatskoj: poslodavci još nisu dovoljno svjesni nužnosti suradnje s obrazovnim sustavom i na tome ćemo svi raditi još godinama da bismo to osvijestili", zaključuje Štefica.

Ugostitelji bez prakse

Problema s ne-definiranim kvotama upisa u strukovne srednje škole i lošim ishodom obrazovanja imaju i obrtnici. Unatoč nesebičnu davanju alata, strojeva, uređaja i materijala na raspolaganje strukovnim školama kako bi učenici svladali vještine,

OBRAZOVNI
SUSTAV NIJE
SPREMAN NA
PRAVO PARTNERSTVO S
GOSPODARSTVOM JER
OPSTRUIRA
KVALITETNU
PROVEDBU
PRAKTIČNE
NASTAVE

Mirela Lekić
Odjel za
obrazovanje pri
HOK-u

ne, obrtnici sebi ne mogu osigurati kvalitetan kadar, odnosno kadar s pravim vještinama. Uzrok tome, kažu u HOK-u, leži u činjenici da obrazovni sustav nije spreman na istinsko partnerstvo s gospodarstvom jer opstruira kvalitetnu provedbu praktične nastave. Praktična nastava nema smisla ako nije organizirana u kontinuitetu. Učenik nije u stanju proći sve potrebne zadaće i radne procese kako bi se adekvatno upoznao s poslovima zanimanja koje je upisao.

"Neprestano se pitamo kako jedan učenik može steći kompetencije u određenom zanimanju ako svoje znanje stječe u školi koja nema praktikum, ili je on nedovoljno opremljen i istodobno nema obrta ili pravne osobe u kojima može realizirati sate praktičnog dijela naučavanja. Ipak, većina tih učenika na kraju školovanja dobije svjedodžbu koja je potvrda da su stekli potrebne kompetencije", pita se Mirela Lekić, šefica Odjela za obrazovanje pri HOK-u. Ugostiteljstvo je jedna od djelatnosti u kojima to neprepoznavanje važnosti partnerstva i kvalitetne provedbe izobrazbe dolazi najviše do izražaja, zaključuje Lekić, za razliku od osobnih usluga, gdje većinom praksa funkcionira onako kako bi trebala.

Iskustva različita

MILOLOŽA: Kadar nekvalitetan, pa je pripravnici nužnost
KURTOVIĆ: Kvaliteta nije problem, vrbujemo već na fakultetu

"U 25 godina karijere primio sam, ali i otpustio, znatan broj ljudi i sa sigurnošću mogu reći da obrazovni sustav u Hrvatskoj ne producira dovoljno kvalitetan kadar", kaže Ivan Miloloža iz Munje za Poslovni dnevnik. Ljudi koji na tržište rada dolaze izravno iz obrazovanja ne samo da nemaju dovoljno stručnog znanja za ono što su studirali, najčešće godinama, nego najčešće nemaju ni dovoljno općeg znanja, što je sramota. "To se posebno očituje u tehničkim strukama, zbog čega je i te kako potreban pripravnici

staž, kako bi se poslodavac uvjerio da je novi kadar vrijedan zadržavanja", kaže Miloloža. Tvrdi kako to nije uočio samo on, na problem nevjesta kadra godinama upozorava i Hrvatska udruga poslodavaca (HUP). Ivan Kurtović, predsjednik Uprave investicijske kuće Interkapital, ne dijeli te probleme. Za svoju tvrtku kaže kako je visokospecijalizirana kompanija koja nije klasični poslodavac te nove djelatnike ne traži preko natječaja nego isključivo preporukama. "Mi svoje djelatnike vrbujemo već na fakultetu. Tražimo samo najbolje na godini i samo s njima i razgovaramo, tako da nema klasične selekcije u kojoj se mogu istaknuti kandidati koji nam ne bi odgovarali", kaže Kurtović.

akademska
2012./2013.
upisne kvote